

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

No 3. līdz 17. maijam Latvijas zemniecības pārstāvji apmeklēja Dāniju un piedalījās seminārā par lauksaimniecības konsultatīvā dienesta organizāciju un menedžmentu. Pavisam no Latvijas bija aizbraukuši 18 cilvēki. Viņi pabija Skeibijā, kas atrodas septiņus kilometrus no Dānijas otrās lielākās pilsētas — Anhusas, iepazīnās ar liellopu un cūku audzēšanu Veljes fermeru savienībā, kur latviešus saņēma un iepazīnāja direktors Johanness Rosendahls, tad sekoja lekcijas un priekšlasījumi konsultatīvajā centrā un tikšanās ar vietējiem fermeriem, iepazīšanās ar viņu saimniecībām.

Minētās grupas sastāvā Dāniju apmeklēja arī lauksaimniecības konsultants no Preiļu rajona — Oļģerts Daugulis (*attēlā*). Šodien par Dānijā gūtajiem iespaidiem viņš stāsta «Novadnieka» lasītājiem.

Sk. «Pie Dānijas zemniekiem» laikraksta 2. un 3. lappusē

Rajona Tautas deputātu padomes valdē

Aicinājums iedzīvotājiem un pašvaldībām

Rajona Tautas deputātu padomes valde pieņēmusi aicinājumu rajona iedzīvotājiem un visām pašvaldībām.

Tajā teikts: «Ar katru dienu mēs esam tuvāk tam brīdim, kad Latvijas un tās katolicisko centru Aglonu apciemos Romas pāvests Jānis Pāvils II. Tūkstošiem svētoļotāju 8. un 9. septembrī dosies uz mūsu rajonu, lai piedalītos pasākumos, kas saistīti ar pāvesta vizīti.

Šobrīd mēs visi esam atbildīgi par to, lai mūsu Latgales sētās būtu redzama sakopība, izravēti dārzi un nopļautas ceļmalas.

Skolas jāsakārto jaunajam mācību gadam

Valde izskatījusi rajona skolu valdes iesniegtos materiālus par nepieciešamajiem remontdarbiem mācību iestāžu sagatavošanai jaunajam mācību gadam un nolēma iedalīt 8000 Ls no rajona budžeta brīvajiem līdzekļiem rajona skolu

Lai šīs dienas pārvērstos par istiem svētkiem, vēl daudz darāmā. Tāpēc aicinām rajona pašvaldības un iedzīvotājus, organizācijas un uzņēmumus, iestādes pilsētās un laukos — pielikt maksimālas pūles lauku un pilsētu ainavu sakopšanā, organizējot talkas, iesaistot tajās skolu jaunatni, bezdarbniekus, visus, kam šīs dienas kļūs par nozīmīgākajām viņu dzīvē.

Ar savu ieguldījumu pāvesta vizītes organizēšanā pierādīsim, ka Latgales ļaudīm gan domās, gan darbos ir svēts Dieva vārds un ticība tam.»

jumtu un apkures sistēmu remontam. Vēl valde uzlika par pienākumu skolu direktoriem sekot, lai iedalītie naudas līdzekļi tiktu izmantoti lietderīgi un līdz 1. augustam informēt valdi par remontdarbu gaitu.

Latgale atbalsta Vidzemes pašvaldību lēmumu

Valde iepazīnās ar Vidzemes rajona pašvaldību priekšsēdētāju un lauksaimniecības nozaru speciālistu 1993. gada 16. jūnija sanāksmes lēmumu, kurš paredz: «Lūgt 5. Saeimu kā vienu no pirmajiem izskatīt jautājumu par to, kā tiek izpildīts Latvijas Republikas likums «Par Latvijas labības tirgu un valsts labības rezervi» visos pārvaldes līmeņos. Nodrošināt, lai visa ražotāju piedāvātā pārtikas labība tiktu iepirkta par vidējām pasaules cenām, kas ziņāmā mērā veidotu finansiālu nodrošinājumu individuālam zemes apsaimnieko-

šanas fondam, kuram pakāpeniski jānodrošina lauksaimniecības ražošanas stabilitāte, kā arī nosakot konkrētus apmaksas termiņus — ne ilgākus par trim mēnešiem, paredzot atbildību par to ievērošanu.

Iepazinusies ar minēto lēmumu, rajona Tautas deputātu padomes valde nolēma piekrist lēmumam izteiktajiem viedokļiem un atbalstīt Vidzemes novada rajonu pašvaldību priekšsēdētāju un lauksaimniecības speciālistu ierosinājumu lūgt Latvijas 5. Saeimu nekavējoties uzsākt praktisku darbību Latvijas labības tirgus sakārtošanā.

Siltumapgādes jautājumi jāpatur valdības redzeslokā

Izskatot jautājumu par rajona siltumapgādi 1993./94. gada apkures sezonā, valde atzina, ka stāvoklis ar siltumapgādi rajonā ir kritisks.

Strauji palielinoties bezdarbam, samazinās iedzīvotāju maksātspēja, rodas aizvien lielāks deficīts pašvaldību budžetos. Līdz ar to veidojas kritiska situācija iedzivo-

tāju nodrošināšanā ar siltumenerģiju, un šī jautājuma atrisināšana jau pārsniedz vietējās pašvaldības iespējas.

Sakarā ar to valde nolēma pieprasīt 5. Saeimai un valdībai kā vienu no pirmajiem jautājumiem izskatīt šo problēmu un kopīgi ar visas republikas pašvaldībām meklēt tās risinājumu.

Nometne būs, bet par Bērnu fonda līdzekļiem

Valde izskatīja sabiedriskās labdarības organizācijas — Latvijas bērnu fonda Preiļu rajona nodaļas iesniegumu. Tajā teikts, ka pamatoties uz nolikumu par bērnu invalīdu vasaras nometnēm un Latvijas bērnu fonda priekšlikumu, vajag organizēt šāda veida nometni Preiļu rajonā 25 bērniem invalīdiem. LBF Preiļu nodaļa lūdz atbalstīt šo pasākumu un no rajona budžeta līdzekļiem iedalīt 250 Ls un autotransportu sekmīgai no-

metnes darba organizēšanai. Nometnes darbam pavisam nepieciešami 1097 Ls. Tās finansēšanu pamatā nodrošinās Bērnu fonds.

Valde piekrita, ka šāda atpūtas nometne tiek organizēta Preiļu rajonā pie Eikšas ezera un neiebilda, ka nometnes vadītājs pienākumi tiek uzticēti Valentīnai Liniņai. Taču tika atteikts iedalīt papildus līdzekļus no rajona budžeta, jo netika iesniegts bērnu invalīdu saraksts no mūsu rajona.

Dažādi jautājumi

- Lai aktivizētu darbu sertifikātu piešķiršanā represētājiem, izveidota komisija, kura nodarbošies ar sertifikātu piešķiršanu politiski represēto kluba biedriem Līvānos.
- Par komisijas priekšsēdētāju apstiprināta Marija Stalidzāne.
- Finanšu nodaļas vadītāja Va-

lentīna Limane sniedza informāciju par budžeta ieņēmumu izpildes gaitu rajona pašvaldībā.

- Par pasaules latviešu trīszvaigžņu sporta spēļu gaitu Valmierā valdi informēja Arvīds Pošeika, Latgales novada delegācijas vadītājs.

A. Iljina

5. SAEIMA SĀK DARBU

◆ «Novadnieka» speciālkorespondents
Visvaldis Gercāns ziņo pa tālruni no Rīgas

Pēc 59 gadu ilga pārtraukuma 6. jūnijā savu darbību atjaunoja Latvijas Republikas Saeima. Pirmā 5. Saeimas darba diena sākās ar deputātu reģistrāciju.

Statistikas dati liecina, ka 33 no ievēlētajiem ir bijušie Augstākās Padomes deputāti un pavisam ievēlētas 15 sievietes. Visvairāk Saeimā pārstāvēti latvieši — 88, krievi — 6 un pa 1 citu tautību pārstāvim.

Pirms plenārsēdes nelielu interviju «Novadniekam» sniedza Latgales apgabalā ievēlētais «Latvijas ceļa» deputāts Antons Seiksts: «No 5. Saeimas ceru sagaidīt lielāku disciplinētību, tomēr nevajadzētu skatīties uz bijušo Augstāko Padomi kā vienīgi kļūdu savārstījumu. Bija arī daudz kas labs. Esam pārdzīvojuši barikāžu laiku, un vairāk nebūs jābalso arī par neatkarību.»

Sarunas no beigām A. Seiksts izteica šaubas par to, vai 5. Saeima strādās labāk par Augstāko Padomi, jo pastāv liela politiska sadrumstalo-tība.

Alfrēds Čepānis, deputāts no Demokrātiskās centra partijas, bija la-konisks: «Gribu redzēt normālu dar-bu, veselīgu domāšanu, saprātu un mieru. Pateicos visiem vēlētajiem, kas balsoja par mums.»

Sākot pirmo sēdi, 98 deputāti parakstīja ziņojumu par Latvijas Re-publikas 1922. gadā pieņemtās Sat-versmes stāšanos spēkā pilnā apjomā. Zem paziņojuma nav Joahīma Zīge-rista, kurš bija reģistrējies, bet neraerādās sēžu zālē, un apcietinātā Alfrēda Rubika parakstu.

Neraugoties uz frakcijas «Līdztie-sība» protestu, pēc Pagaidu mandātu komisijas priekšlikuma līdz tiesas spriedumam tika apturēts deputāta A. Rubika pilnvaru apstiprinājums.

Pēc Saeimas kārtības rullja pieņem-šanas notika Prezidija vēlēšanas. Saeimas prezidijs sastāv no priekš-sēdētāja, diviem viņa biedriem, sek-retārā un viņa biedra. No diviem kandidātiem Saeimas priekšsēdētāja postenim vissvairāk balsu saņēma un tika ievēlēts Anatolijs Gorbunovs (LC) — 65 balsis. Par Māri Grīn-blatu («Tēvzemei un Brīvībai») bija balsojuši 25 deputāti. Rezultātu ana-līze liecina, ka, acimredzot, par A. Gorbunovu balsoja «Latvijas ceļā», Zemnieku savienības, Demokrātiskās centra partija un frakcijas «Saskaņa Latvijai» pārstāvji, bet par M. Grīn-blatu — Kristīgo demokrātu savienī-ba, apvienība «Tēvzemei un brīvībai» un LNNK.

Par priekšsēdētāja biedriem tika ievēlēti Aivars Berkis (LZS) un Andrejs Krastiņš (LNNK). Saeimas sekretāra vēlēšanās bija izvirzīta vie-nīgi Imanta Daudiša (LC) kandida-tūra, kurš arī saņēma lielāko balsu skaitu pirmās dienas balsošanā — 72, bet par sekretāra biedru kļuva Zemnieku savienības deputāts no Jēkabpils rajona Zigurds Tomiņš.

Garā darba diena (tomēr nedeva atbildi uz galveno jautājumu — kurš būs Valsts prezidents? Situāciju sa-režģija LNNK prasība ievēlēt cilvēku, kurš nebūtu nevienas partijas biedrs un nāktu no Latvijas, kā arī frakcijas «Saskaņa Latvijai» atteikšanās pieda-līties balsošanā, pieprasot vēlēēt prezidentu visas tautas nobalšošanā. Tā rezultātā par izvirzītajiem kandidā-tiem tika nodots sekojošs balsu daudzums: Guntis Ulmanis (LZS) — 12, Aivars Jerumanis (KDS) — 14, Gunārs Meierovics (LC) — 35.

Pēc šīs pirmās nobalšošanas Saei-ma pasludināja pārtraukumu līdz trešdienas plkst. 12.00.

Zemsavieši iet kopā ar ceļiniekiem

Dienu pirms 5. Saeimas pirmās sesijas Lauksaimnieku centra augst-celtnē notika vairāki zemnieku saietu, to vidū arī Latvijas Zemnieku federācijas padomes sēde un Latvi-jas Zemnieku savienības Centrālās padomes paplašināta apspriede, lai galīgi izlemtu, ar ko tad veidot sadarbību Saeimas sasaukuma lai-kā.

Šī 5. jūnija pēcpusdiena bija kar-sta gan tiešā, gan pārnēstā nozīmē Latvijas Zemnieku savienības Cen-trālajai padomei, jo bija jāsakā pē-dējais vārds, ar ko «stāties laulībā» — ar kādām vēlēšanu grupām un partijām, kas dabūjušas vietas Saei-mā, vienoties koalīcijā. Domas dal-ļās tajā ziņā, ka vieni bija par apvienošanu ar vēlēšanu savienību «Latvijas ceļš», tādējādi izveidojot spēcīgu vairākuma frakciju, kurā LZS varētu būt svarīga loma, citi savukārt, baidīdamies, ka «Latvijas ceļš» varētu izjukt, bija par to, ka LZS jāmeklē domubiedri LNNK, «Tēvzemei un brīvībai», KDS un vēl dažu citu mazākuma partiju un ap-vienību kopīgajā koalīcijā, tādējādi paliekot opozīcijā.

Bija pieaicināti visi ievēlētie de-putāti no zemsaviešiem, Politiski represēto apvienības un «Daugavas vanagu» organizācijas, kā arī Latvi-jas Zemnieku savienības federāci-jas pārstāvji, kuri veidoja vienotu koalīciju 5. Saeimas vēlēšanās.

Plēnumā runāja visu LZS rajonu nodaļu izvirzītie CP biedri. Viņi iz-teica dažādus vērojumus, savu at-tieksmi pret vienu vai otru iespēja-mo koalīcijas dalībnieku, un balso-šanā pierādījās, ka zemsavieši to-mēr iet kopā ar «Latvijas ceļu», līdz ar to iegūstot vairākuma atbildību

un priekšrocības, iespēju apliecināt vēlēšanu un Saeimas darbības plat-formas izvirzītos solījumus par akt-īvu pozīciju. Šai koalīcijai pievieno-jas arī daži deputāti no citām gru-pām, tādējādi abas frakcijas (LZS ir ceturtā lielākā grupa Saeimā) veido kopīgu valdību.

Plēnumus pieņēma vairākus svarī-gus dokumentus, kas saistīti ar dar-bību Saeimā, un kā viens no svarī-gākajiem ir koalīcijas līgums ar «Latvijas ceļu», kura pamatā ir abu pušu vienlīdzīgas tiesības kopīgo lēmumu akceptā vai arī, ja viena puse nepiekrīt, uzlikt veto līdz pa-nākta vienošanās vai arī otra puse piekāpusies. Saskaņā ar šo līgumu abām kopīgi jārikojas Saeimas ko-misijās un plenārsēdēs, vienai otru atbalstot, kopīgi balsojot par LC — LZS valdības un frakciju likumpro-jektiem un administratīvajiem iz-kārtojumiem, valsts pārvaldes aparāta veidošanā, tādējādi savie-nojot parlamentārās demokrātijas funkcijas.

Izveidota koalīcijas padome, kura sastāv no abu frakciju priekš-sēdētājiem, pa vienam viņu vietnie-kam un pa vienam Ministru Kabi-neta loceklim. Padome sanāk kopā pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi nedēļā, lēmumi tiek pieņemti tikai vienbalsīgi, katrai frakcijai ir tikai viena balss. Citiem vārdiem, jeb-kurš jautājums tiks abās frakcijās saskaņots tik ilgi, kamēr panākta vienošanās, bet ja tas tomēr neizdo-sies, tad tiek dotas tiesības abu frakciju deputātiem balsot pēc sa-viem ieskatiem. Šīs tiesības neattie-cas uz jautājumiem, kas ietilpst LC — LZS valdības programmā.

Ar šī līgumu LZS ieguva tiesības

uz daudziem svarīgiem amatiem jaunajā valdībā, tajā skaitā — arī trīs ministru krēslus, Saeimas priekšsēdētāja biedra, kā arī sava pārstāvja vietas Saeimas sekretari-ātā, tāpat Satiksmes, Valsts reformu, Tieslietu, Iekšlietu un Aizsār-dzības ministrijās.

Kas attiecas uz agrāro politiku, tad LC — LZS valdība par neatlie-kamiem uzdevumiem uzskata iei-lgušās parādu problēmas likvidēša-nu, pārstrādes uzņēmumu privati-zācijas turpināšanu, šo uzņēmumu nodošanu vai pārdošanu lauksaim-niecības produktu ražotāju koope-rācijām, šo produktu ražotāju eks-porta firmu atstību un eksporta kvotu saņemšanas nodrošināšanu. Tiek garantēta zināma daudzuma graudu iepirkšana valsts rezervēs par nodrošinātu apmaksu, LC — LZS valdība iestājas par ievadkvotu un ievadkvotas noteikšanu tiem lauksaimniecības produktiem, ku-rus ražo un var ražot Latvijā. Piena produkcijas ražotājiem piešķiramas subsīdijas, lai nepieļautu ga-nāmpulka izkaušanu, nosakāmas ražošanas kvotas un valsts pro-gramma lauksaimniecības struktūrpolitikas nomaīņai. Jānodibina eksporta un importa banka, kas veicinās šo procesu kreditēšanu uz atvieglotiem noteikumiem. Jāpaga-rina kredītu termiņi un apjoms lauksaimniecībai un pārstrādes uz-pēmumiem par pieņemamām pro-centu likmēm (15-17 procenti ga-dā), pie tam šo kredītu saņemšanai pietiek ar ražotāju saimniecību at-tīstības projektiem un biznesa plā-niem.

A. Rancāns,

LZS Centrālās padomes biedrs

Pie Dānijas zemniekiem

Uz Dāniju braucām ar milzīgu prāmi «Princi Frederiku», uz kura var novietoties divi tūkstoši pasažieri. Tas esot jau četras reizes grimis, bet laimīgi izglābts. Vēlējāmie, lai mums negadītos tā piektā, un nekā briesmīgs nenotika.

Lauku mājas Dānijā no ārpusē liekas vienkāršas un praktiskas, bet slīgst zaļumos. Nekur nevar manīt tādu mantas pārbagātību kā pie mūsu mājām — viss liekais ir novākts, tā vietā ierīkoti labi kopti zālāji vai dekoratīvi apstādījumi. Pat ceļiņu no pagalma līdz laukam dāņu fermeris apstāda ar kokiem.

Bija pavasaris, un viss apkārtne ziedēja. Sevišķi koši likās dzeltenie un pēc medus smaržojošie rapša sējumi. Nekur nevarēja redzēt tādas vecas graustus kā pie mums, nekur nemētājās kaut kādi krāmi, malkas kaudzes vai bija pamesta tehnika, mašīnas ar noņemtiem mezgliem vai agregāti. Visur — kārtība.

Dāņi dzīvo taupīgi, pat ko liecināja kārtīgi saglabātās vecās celtnes. Piemēram, kaut kad senos laikos celta dzīvojamā māja, kas tagad nu kļuvusi par šauru, nav nojaukta, sak, vēl noderēs saimniecībā. Jaunā ir lielāka un lepāka, bet tās istā seja atklājas tikai iekšpusē — ar racionālu un pārdomātu telpu izvietojumu, ar rūpīgi apdarinātām sienām, griestiem un grīdu, ar lietderībai un mākslinieciskai vērtībai pieskaņotām mēbelēm, dažādiem izrotājuma priekšmetiem.

Salu karalistē (Dānija ir uz 406 salām) pat pilsētās nemēdz logiem priekšā karināt aizkarus, jo neviens te nebaidās, ka garāmgaļējs var sākt lūrēt pa logiem, lai saskatītu kaut ko slēpjamu vai varētu kaut ko noskaust. Un neviens arī negrasās logos skatīties, jo Dānijā, tāpat kā citās rietumzemēs, nav pieņemts pārāk daudz interesēties, ko citi dara savās mājās. Un tomēr dāņi ir sabiedriski. Piemēram, ļoti izplatīta ir kopīga kafijas dzeršanas un maiziņu uzkošanas tradīcija.

Zemnieku konsultāciju centrs uzbūvēts tā, lai būtu iespējami tuvu zemniekiem. Tas apgādāts ar datoriem un citu modernu tehniku, ir plaši un labiekārtoti kabineti un pat sava spiestuve, kurā drukā speciālo literatūru — mācīblīdzekļus lauksaimniecībā un bukletus. Ir arī viesnīca, kur apmesties iebraucējiem, jo šis centrs vienlaicīgi ir arī atzīta un iecienīta mācību iestāde.

Cita starpā, par fermeri var kļūt un dabūt aizdevumu savas saimniecības iekārtošanai tikai tāds cilvēks, kurš var uzrādīt «zaļo sertifikātu» — dokumentu par apmācības kursa beigšanu kādā lauksaimniecības nozarē.

Dānijā ir vairāk nekā 100 reģioni, un katrā darbojas savs konsultatīvais centrs, kas nodrošina fermeriem kvalificētu palīdzību. Protams, ne par pliku palīdzību. Ja maksa par pakalpojumu fermerim liekas par lielu, viņš var atteikties no sev tuvākā konsultāciju centra palīdzības, aizbraukt uz citu, kur par pakalpojumu jāmaksā mazāk. Vārdu sakot, izvēles tiesības pieder fermerim, bet katrs Dānijas fermeris saprot, ka bez mācīšanās un regulārām konsultācijām nekāda saimniekošana, lai izturētu konkurenci, iznākt nevar.

Skeibijā kādā no nodarbībām mums grafiski attēloja situāciju, kādā strādā Dānijas fermeris, pēc līdzības to pa jokam nosaucām par «biete» — visas iestādes un instances, kas turienes zemniekam dod dzīvinošu sulu, ir kā tās saknes augsnē — gan materiālie ieguldījumi, gan zinātniskie izgudrojumi un izglītošana, gan arī konsultatīvie dienesti. Bet mēs dāņiem stāstījām, ka Latvijā visas šīs institūcijas ir tieši otrādi — «augšā», tās jāuztur zemniekam. Dāņi tik grozīja galvas un sprieda: no tāda ačgārņa lauka nekāda raža jau nav sagaidāma!

Fermeri Dānijā strādā daudz, taču nekādā ziņā nepārpūlas. Ir pilnas zemnieku saimniecības ar plašiem laukiem un lieliem ganāmpulkiem, kuras to vien tik zi-

na, kā ražot noteiktu daudzumu produkcijas. Ir puszemnieciskas saimniecības, kur daļu no darba dienas saimniecības īpašnieks pavadā, strādādams tuvākajā pilsētīnā vai miestā, turklāt bieži vien pavisam negaidītā specialitātē, piemēram — par zobārstu, bet atlikušo dienas daļu aizvada savā saimniecībā. Un ir arī tādi, kam rakņāšanās pa zemi vai kāda lopa turēšana ir vaļasprieks. Tos neapgrūtina ne ar kādiem ierobežojumiem, neapliek ar nodokļiem un nodevām.

Konsultāciju dienests labi pārziņna savu klientu saimniecības, zina, ko un kā tās ražo, kur tām jābūt pēc gada vai desmit, ko lietderīgāk attīstīt. Ja tā ir lopkopības saimniecība, tad netērējas dažādos novirzienos, bet audzē noteiktu lopu šķirni. Ja tā ir laukkopības saimniecība, tad dod priekšroku kādai monokultūrai. Tas esot gan zinātniski pamatots, gan praksē pierādīts. Pēc visa dzēnoties, varot palikt beša, spriež dāņi.

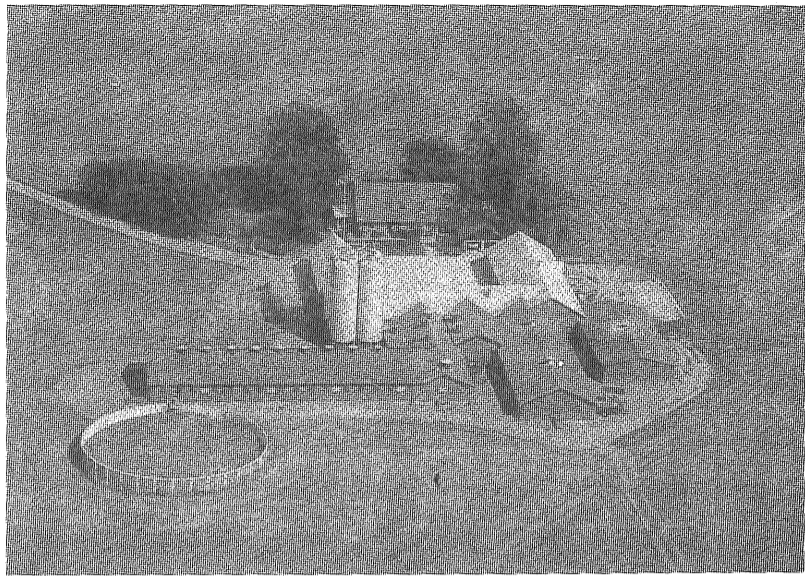
Mums bija izdevība pabūt pie Pola Arnes Hansena. Viņam ir Dānijā tradicionāla lopkopības saimniecība, pietiekami mehānizēta un automatizēta. Hansens gandrīz vienādā daudzumā tur melnraibās un sarkanās govīs, ražo labu un treknu pienu. Fermā strādā vīrieši, mājas sievietes mīlāk parunās par politiku vai vispār atstās vīriešus vienus, teiksim — aizbrauks uz veikalu vai kur citur, nekā spriedis, kas tai kūti vajadzīgs un kas tur vispār jādara. Fermā nodarbināti gados jauni vīrieši, nav problēmu atrast izpalīgus un aizvietotājus, tāpēc vecākie vīrieši var atļauties vieglāku dzīvi vai izvēlēties sev padomdevēja lomu.

Dānijā dēls nevar bezrūpīgi gaidīt, kad tēvs viņam par mīļu palīdzies novēlēs savu iekopto un labi nostādīto saimniecību. Dēlam, ja viņš grib pie tās tikt, jādabū tas «zaļais sertifikāts» un pašam, saņemot algu arī no tēva, jāiekāj nepieciešamais kapitāls, lai šo saimniecību nopirktu. Tāpēc pie zemes no mantas tiek ne katrs, bet vienīgi tie, kam fermerība patiešām interesē un kuriem, kā saka, ir iekša.

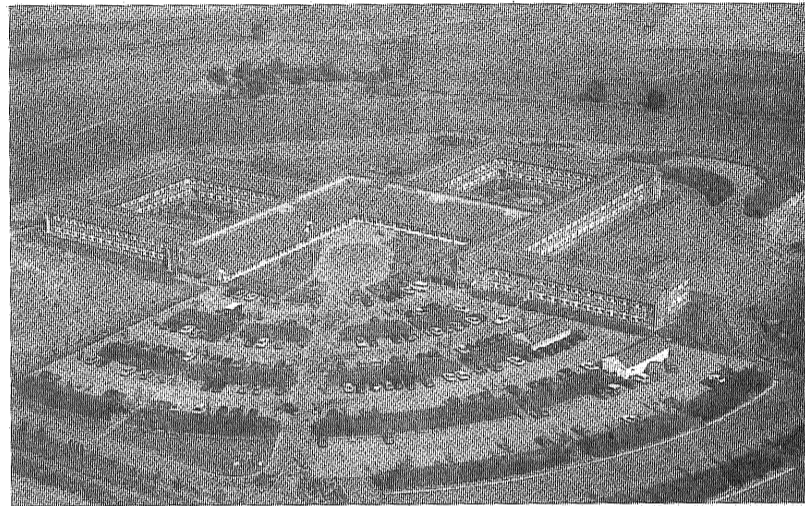
Pie Hansena kunga, satikties ar mums, bija sapulcināti dažādi kaimiņu fermeri, tāpēc sarunas ievirzījās par saimnieciskām lietām. Mūs šurp atveda kolēģi no konsultāciju dienesta — tāpat tika skartas arī zemnieka un šī dienesta savstarpējās attiecības. Namatēvam izrādījās raksturot savu saimniecību palīdzēja šī dienesta sagatavotās analīžu lapas — smalks un pārskatāms darbs.

Zemniekam Dānijā papildus informācijas un izglītošanas avots ir arī laikraksts. Mums teica, ka katram lauku saimniecības īpašniekam obligāti jāabonē viena lauksaimniecības avīze un viens no tās speciālajiem, atsevišķai zemkopības nozarei veltītajiem pielikumiem.

Mums pēc nodarbību plāna speciāli tika parādīta govju slaukšana

■ Tipiska Dānijas fermeru saimniecība

■ Konsultatīvais centrs Skeibijā

un barošana, sagatavošanās tam. Cilvēki, kas to rādīja, kustējās bez redzamas steigas, taču darbs raiti gāja, jo viss bija pārdomāts, izsvērts un racionāls. Tā tas bija visur, kur mums rādīja ko interesantu.

Apmeklējām lopkautuvi, cūkkopības fermu, iepazīnāmie ar kūtsmēslu uzkrāšanu (vienā vietā tos kompostēja noteiktās kaudzēs, citā pie fermas bija uzbūvēta apaļa virvas savākutve), un pēc katra tāda izbraukuma notika ta sauktās diskusijas. Ar šo vārdu dāņi it kā gribēja sacīt, ka viņi neko nepiedāvā jau gatavu un pabeigtu, bet dod iespēju arī apstrīdēt to vai citu parādību, tā vai cita ieviesuma lietderīgumu.

Bija dzirdams tāds teiciens: skatīties jāprot tā, lai ko redzētu. Kaut arī mēs teicām, ka Dānijā lauksaimniecība tikusi tālāk nekā Latvijā, dāņi tomēr apgalvoja: gan jau arī viņi pie mums atrastu kaut ko sev noderīgu.

Pie savas saimniecības Dānijā var tikt katrs, ja viņam ir lauksaimnieciskas mācību iestādes beigšanas dokuments. Ja vēlas iegādāties zemi, jāpērk vismaz 30 hektāri. Tad arī valsts piešķir kredītu — uz 30 gadiem ar 10 procentiem.

Kāda Dānijā ir fermeru konsultāciju un apmācības sistēma? Zemnieki operatīvi saņem informāciju par visu jaunāko lauksaimniecībā. Ja fermeris kaut ko no piedāvātā atzīst par sev noderīgu, tad viņš to arī izmanto un dara to labprātīgi. Bet neviens no speciālistiem, vienas vai otras jaunas idejas autoriem neapvainojas, ja fermeris viņa ideju nepieņem.

Dānijas fermeri ir izveidojuši spēcīgas kooperatīvās komercstruktūras, piemēram, lopkautuves un piena pārstrādes rūpnīcas, lai tādējādi labāk varētu pārstrādāt savu produkciju un ātrāk arī to realizēt, kad tas ir izdevīgāk.

Fermeru saimniecības aizņem vidēji 36 hektārus, lielākā daļa ģimeņu (85 procenti) ar visu tiek galā saviem spēkiem un neizmanto algotus darbspēkus, bet ja arī to dara, kā mums gadījās redzēt, tad minimāli, teiksim, sezonas darbos un lai paši varētu paņemt brīvdienas.

Lai izdzīvotu, dāņu zemniekam diezgam precīzi jāprognozē ekonomikas attīstība un jāpielāgojas

ar savām ražošanas jaudām, jāprot novērtēt tirgus attīstības perspektīvas. Un tomēr sakarā ar to, ka saimniekošana laukos kļūst neizdevīga, kāda daļa zemnieku atsakās no zemes darba.

Plaši izplatīta kooperēšanās starp kaimiņiem, piemēram, iegādājoties graudu kombainus vai citu tehniku, ko neizmanto visu gadu, bet kas ir stipri dārga. Kooperatīvu saimniecību Dānijā nav, katrs atbild pats par sevi, bet ir tādi saskares punkti, kur bez savstarpējas izlīdzēšanās nevar iztikt.

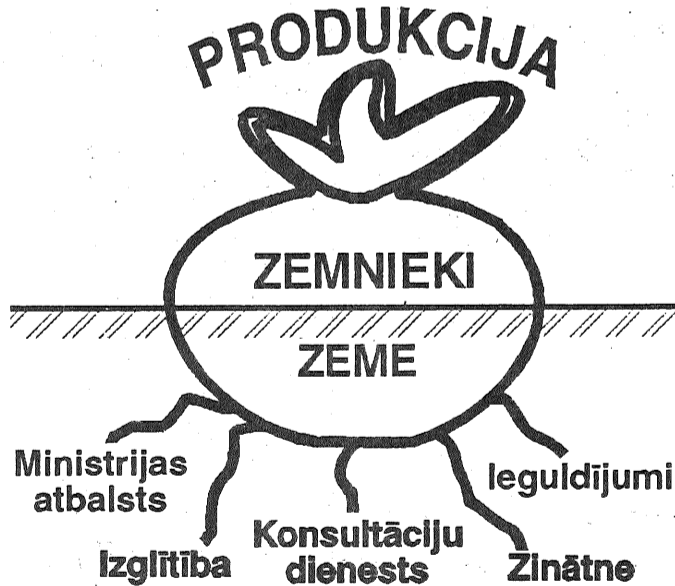
Kad saimniecība pāriet no tēva dēlam un tālāk citai paaudzei, ar katru šādu saimnieka maiņu tiek piesaistīts arvien jauns kapitāls, jo dēls tēva saimniecību var nopirkt tikai par tirgus cenu. Pastāv arī tāds starposms, kad jaunais saimnieks nopērk tikai daļu fermas — pusi, bet otra paliek vēl tēvam. Tad viņi saimnieko kā līdzīgi, kamēr īpašums pilnīgi nonāk jaunajam.

Kas attiecas uz aizņēmumiem kredītiestādēs, tad tas starp zemniekiem ir ļoti izplatīts. Naudu aizņemas gan sēklām, gan lopu un tehnikas iegādei, jo kredīta procenti nav augsti, un ir izdevīgi nevis pašam krāt un knapiņāties, bet operēt ar svešu naudu, kuru bez problēmām var atdot. Iekšā zemi vai citus pamatlīdzekļus. Kaut gan bankai šādi noteikumi ir risks, tā tomēr tiem piekrīt.

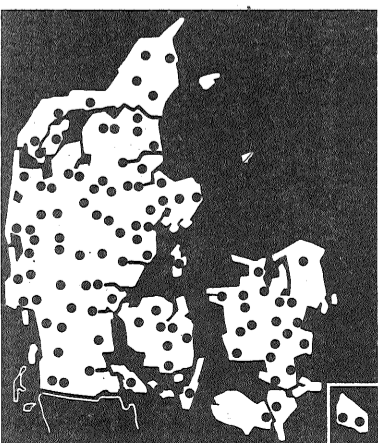
Lauksaimniecība Dānijā par dzīvojuši gan uzplaukuma gadus, gan krīzes, gan zemnieku asociāciju veidošanos un zemnieku aizplūšanu uz pilsētām, mehānizāciju un automatizāciju, bet ar konsultatīva dienesta ieviešanu, specializēšanos un citām pēdējā laika iezīmēm panākts jauns un straujš pacēlums. Lauksaimniecības speciālistu kalve, kas sagatavo arī konsultatīva dienesta speciālistus, ir 1856. gadā nodibinātā lauksaimniecības universitāte — Augstākā Karaliskā veterinārijas un lauksaimniecības skola Kopenhāgenā. Ir arī daudzas zemāka ranga lauksaimniecības mācību iestādes.

Ja pie mums, Latvijā, konsultatīvais dienests tikai sper pirmos soļus, tad Dānijā to sāks subsidēt jau 1887. gadā, kad tika pieņemts pirmais likums par konsultantu uzturēšanu.

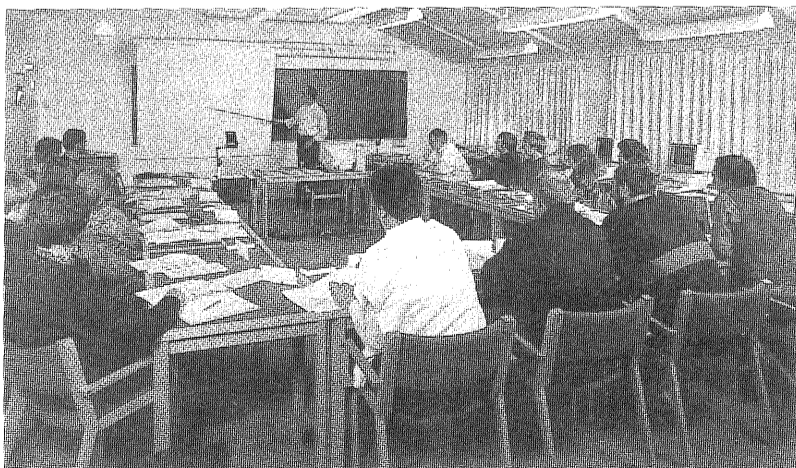
Nobeigums 3. lpp.

■ Dānijas lauksaimniecības struktūras «biete»

■ Konsultatīvo centru izvietojums

■ Nodarbību laikā

PREIĻI — BEZDARBNIĒKU ZEME

Beidzot ir tāda lieta, kur mūsu, citādi ne ar ko sevišķi neievērojams rajons, ir otrajā vietā Latgalē, gan arī visā republikā. To var spriest pēc avizēs publicētajām ziņām par bezdarbnieku skaitu. Pēc Labklājības ministrijas nodarbinātības valsts dienesta republikniskā centra ekonomiskās nodaļas vadītājas Ilgas Upenieces datiem visā valstī ir 4,6 procenti bezdarbnieku, bet Preiļu rajonā — 11,7. Priekšgalā mums tikai Krāslavas rajons ar 12,2 procentiem. Tālāk seko Jēkabpils, Madonas un Ludzas rajoni, kur šis rādītājs ir virs 9 procentiem, Balvu rajons ar 8,3 un Rēzeknes — 7,9 procentiem.

Varētu likties, ka tāda lielā pilsētā un rajonā, kāds ir mūsu kaimiņos — Daugavpilī, šiem rādītājiem jābūt vēl augstākiem. Bet ne — kopā pa rajonu un Latvijas otro lielāko pilsētu bezdarbs sastāda 4,7 procentus.

A.Rancāns

Vai mūsu likstās, klāt pie visa cita, neizpaužas pārāk lielā centībā sašaurināt ražošanu kā pilsētu rūpniecības uzņēmumos, tā lauku paju sabiedrībās? Tā vietā, lai padomātu un pagudrotu, kā pārprofilēt ražošanu, modernizēt, kur atrast lētākas izejvielas un labāku tirgu ražojumiem, administrācijas gaudas par krīzi un tūlīt, uz tās fona, ķeras pie radikālā pasākuma — štatu samazināšanas. Ne tikai bijušo strādnieku, bet arī visu citu simpātijas izraisa, piemēram, Līvānu biokmiskās vai stikla rūpnīcas, Preiļu siera rūpnīcas un citu vadītāju pūliņi ar godu iziet no kļūmes, nevis paļaušanās uz likteņa želasību.

Inflācija, bezdarbs ir tie lielākie valsts un sabiedrības ienaidnieki. Grūti mums saprasties, ja katrs divpadsmitais esam bezdarbnieks.

Pie Dānijas zemniekiem

Sākums 2. lpp.

Un tas attaisnojas. Jo zemnieks taču ražo galveno — pārtikas produktus. Runa ir par tādu ražošanu, kas balstās uz kompleksu pieeju ekonomikā, ģimenes labklājību, apkārtējās vides saglabāšanu un arī humānu attieksmi pret dzīvniekiem.

Pēdējo 100 gadu laikā daņu zemnieks, strādādams savā un valsts labā, pierādījis, ka liela nozīme bijusi zemes reformai, kuras galvenais mērķis padarīt zemi par privātpašumu, ka labi bija jānostāda šis nozares finansēšana un darbinieku sistemātiskas apmācības, lauku iedzīvotāju kultūras un politiska audzināšana, zemnieku organizāciju un kooperācijas ideju atbalstīšana. Zemnieki jau sen apjēguši, kāda nozīme ir vienotībai, sadarbībai.

Liela autoritāte ir zemnieku asociācijām, no kurām pirmā, kā liecina vēsture, izveidojusies jau 1805. gadā, bet 1893. gadā jau nodibināta kopnacionālā «Daņu zemnieku asociācija», kuras rindās ir ap 80 tūkstošiem biedru. Pastāv arī mazzemnieku (kam ir 5-10 hektāri zemes) asociācija, kurai pamati likti 1840. gadā un kurā pašlaik ir 19500 biedri, un 190 vietējās nodaļas. Pagājušā gadsimta astoņdesmitajos gados izveidojās pirmās kooperatīvās sabiedrības, kuru padomes gādā par produkcijas pārstrādi, realizāciju, par savu locekļu komerciālo vajadzību apmierināšanu. Tās mūsu dienās pa lielākajai daļai apvienotas lielos uzņēmumos.

Paši zemnieki izveidojuši arī konsultatīvo dienestu, tas ir divos līmeņos: vietējais un kopnacionālais. To lielos apmēros subsidē valsts, bet palīdz arī zemnieki, maksājot savu naudu — par grāmatvedības, investīciju, lauksaimniecības kultūru audzēšanas un mēslošanas, lopu barošanas plānošanas un citiem pakalpojumiem, kā arī biedru naudas veidā, sastāvot asociācijās. Tomēr šis pēdējais avots dod tikai 10 procentus ienākuma.

Viens tāds centrs apkalpo no 500 līdz 2000 zemnieku saimniecību, tajā darbojas no 20 līdz 70 līdzstrādniekiem, veidojot ekonomikas, augkopības, lopkopības un citas nodaļas. Ir arī tādi speciālisti, kas darbojas jaunatnes vidū, būvniecībā un tehnikā, mājsaimniecībā. Lielākajos centros vēl ir dažādas komisijas, padomes. Izstrādāts katra konsultanta pienākumu loks.

Tiekoties ar Dānijas fermeriem, jutām, ka šajā valstī cilvēki ļoti ciena savu darbu, ir dziļi atbildīgi par savu darba vietu. Un līdz ar to intensīvā zemkopība nevis noplicina zemi un izsūc dabas resursus, bet gan pārdomātas saimniecīša-

nas un cilvēku attieksmes rezultātā daba tiek saglabāta un saudzēta. Pašlaik tiek domāts nevis par to, kā ražot vairāk un lētāk, bet gan — kā noturēties jau esošajās pozīcijās. Piena un graudu ražošanu palielināt nevar, tad labāk lai zeme stāv papuvēs vai to izmanto jaunu produkcijas veidu ražošanai, kam nav nekāda sakara ar pārtiku. Lauksaimniecībā nodarbināto cilvēku skaits Dānijā pēdējo 30 gadu laikā samazinājies no 16 līdz 4,5 procentiem, bet šie 4,5 procenti pilnībā apgādā ar visiem nepieciešamajiem produktiem savas valsts iedzīvotājus, kā arī vēl daudz produkcijas saražo eksportam.

Dānijā uzskata, ka fermerim vairāk vajadzīga nevis nauda, bet gan zināšanas, pieredze saimniecības vadīšanā. Daudz uzmanības tiek veltīts jaunatnes lauksaimnieciskajai izglītošanai, topošie fermeri stāžējas pie saviem labākajiem un veiksmīgākajiem amata brāļiem gan mājās, gan svešās zemēs. Lai varētu tikt pie lielāka par trim desmitiem hektāru zemes gabala, ar likumu noteikts, ka jāuzrāda zaļais sertifikāts — dokuments par lauksaimniecisku izglītību. Un divi procenti jauno daņu izvēlas to.

Pastāv vairāku modeļu fermeru sagatavošanas sistēma. Pirmais — jābeidz govju mašīnslaukšanas kursi, jānoliek traktoru vadīšanas un drošības tehnikas ieviešanas eksāmens. Pēc šo kursu beigšanas ir iegūta fermiera palīga kvalifikācija. Otrais — 18 mēnešu lauksaimnieciska prakse un sešu mēnešu mācības skolā, tads cilvēks jau spēj patstāvīgi atbildēt par nozari, jānokārto eksāmens kvalificēta fermiera apliecības iegūšanai. Trešais — apmācība ilgst 18 mēnešus, no tiem četri jāpavada lauksaimniecības skolā, kur apgūst bioloģijas, tehnikas un fermeru saimniecības ekonomikas pamatus, bet, lai iegūtu zaļo sertifikātu, jānokārto eksāmeni vairākos priekšmetos un jāizstāv speciāls rakstu darbs. Ja cilvēks nolēmis turpināt lauksaimniecisko izglītošanos, viņš var kļūt par lauksaimniecības tehniķi, kas dod jau iespējas strādāt lauksaimniecības birojos, konsultāciju punktos, saņemt zaļo diplomu. Tie, kuri stāžējas pie fermeriem, saņem pilnu algu, tajā ģimenē viņam ir dzīves vieta un uzturs.

Lauksaimniecības skolas Dānijā ir interesantas — dienu mācības, bet vakaros dažādi kopīgi kultūras vai izglītojoši pasākumi, interešu pulciņi. Beidzot apmācības un saņemot zaļo apliecību, jaunais fermers ir tiesīgs saņemt nelielu valsts subsidiiju un aizdevumu uz zemes kredītlīkmi.

Oļģerts Daugulis,
konsultants

Futbola apskats

Latvijas čempionāta 2. līgas turnīrā C apakšgrupā aizvadītas otrā apļa spēles. Veiksmīgi cīnījās Preiļu SK «Cerība» futbolisti, kuri uzvarēja Krāslavu 4:2 (vārtus guva Babris — divus, Rubins, Ivanovs), Līvānus 2:1 (Babris — divus), Aizkraukli 3:1 (Babris — divus, Turčinskis) un Daugavpils «Lokomotīvi» (Rubins, Ivanovs).

Sliktāk veicās līvāniešiem, kuri zaudēja Preiļiem 1:2 (Rukša) un Daugavpils «Lokomotīvei» 1:6 (Bondarevs), bet uzvarēja Aizkraukli 2:1 (Čingulis, Rukša).

Turnīra tabula pašlaik ir šāda:

Preiļi	30—9	15
Daugavpils	29—13	10
Līvāni	10—20	6
Aizkraukle	16—27	4
Krāslava	7—23	1

Nav izspēlētas spēles Aizkraukle—Krāslava un Līvāni—Krāslava.

Preiļu komandā rezultatīvākie spēlētāji ir Babris — 13 vārti, Ivanovs — 5, Rubins — 3, līvāniešiem Čingulis — 4 un Rukša — 4.

Beigušās priekšsacīkstes Latvijas lauku meistarsacīkstēs zēniem. Tās notiek 3 vecuma grupās, un mūsu futbolistu panākumi ir šādi.

Vecākajā grupā (1978. dz.g.) finālturnīrā, kurš risināsies Ogrē, pārliecinoši iekļuva Preiļu zēni. Trenera Vladimira Točko audzēkņi izcīnīja uzvaras visās spēlēs.

Preiļi	27—4	12
Aizkraukle	9—20	5
Krāslava	10—11	3
Līvāni	7—18	0

Vēl nenotikušās spēles Aizkraukle—Krāslava un Līvāni—Krāslava situāciju turnīrā būtiski ietekmēt nevar.

Vidējā grupā (1980. dz.g.) Preiļu un Līvānu zēni cīnījās dažādās apakšgrupās un nespēja izcīnīt sev vietu finālā.

B ZONA		
Jēkabpils	29—20	8
Līvāni	25—18	8
Madona	14—19	5
Aizkraukle	21—31	2

C ZONA		
Lokomotīve (Daugavpils)	55—10	11
Krāslava	23—14	9
Preiļi	11—21	4
Latgale (Daugavpils)	8—55	0

Jaunākajā grupā (1981. dz.g.) Preiļu zēniem sīva cīņa ar Daugavpils «Lokomotīvi» izdevās pārvarēt priekšsacīkšu barjeru. Finālturnīrs notiks Jaungulbenē.

Preiļi	25—9	10
Lokomotīve	31—14	9
Latgale	18—34	4
Krāslava	7—24	1
Līvāniešus	apsteidza	Jēkabpils komanda.
Jēkabpils	28—1	12
Līvāni	25—10	8
Madona	12—20	3
Aizkraukle	4—38	1

Latvijas veterānu čempionātā ļoti veiksmīgi cīnās Preiļu rajona izlase. Izbraukumā tika pārspēts VEF 2:1 (Nesterovičs, Pastars) un «Torpedo» 1:0 (Poļakovs), bet mājās uzvarēts Vangažu «Betons» 3:1 (Nesterovičs, Pastars, Krukovs) un nospēlēts neizšķirti ar Rīgas «Pārdaugavu». Pagaidām preilieši ar 4 spēlēs izcīnītajiem 7 7 punktiem ir turnīra lideri. Tieši veterānu komandai būs tas gods pirmajai izmēģināt SK «Cerība» atjaunoto zālāju 17. jūlijā plkst. 14.00, kad mūsu komanda spēlēs ar Rīgas «Torpedo».

Imants Babris,
sporta kluba «Cerība»
priekšsēdētājs

PALDIES!

Izsakām visdziļāko pateicību Preiļu rajona dziedātājiem, dejotājiem, mūziķiem, tautas daiļamata meistariem, kolektīvu vadītājiem, kultūras darbiniekiem, pašvaldībām, iestāžu un organizāciju vadītājiem, kuri piedalījās XXI Dziesmu un XI Deju svētku sagatavošanā un norisē.

Pateicamies visiem, kuri no 28.06 līdz 05.07. darīja visu nepieciešamo, lai rajona delegācija sekmīgi piedalītos svētku pasākumos: visiem šoferiem, policijas darbiniekiem M.Balodim, F.Čumikam, I.Fedotovam, ārstei G.Džeriņai, SĒUA darbiniekiem Z.Andrejevas un J.Ancānes vadībā, kultūras darbiniekiem E.Bravackai, I.Sparānei, I.Kinašai, G.Vanagai, R.Bravackim, J.Ziedam - Ziedinam, R.Kairānam, kultūras inspektorei, kurai bija vislielākā atbildība un slodze, — I.Ancānei.

Paldies sponsoriem N.Ļeonovam un V.Solovjovam!

Paldies visiem mūsu rajona iedzīvotājiem par morālo atbalstu!

Ceram, ka arī turpmāk Latgale, Preiļu un Līvānu novads godam tiks pārstāvēti skaistākajos pasaules svētkos — latviešu Dziesmu un Deju svētkos.

PREIĻU RAJONA TAUTAS
DEPUTĀTU PADOMES VALDE

PIRMĀS ATZIŅAS

Vēl dzīvojam Dziesmu svētku gaisotnē. Nedēļa aizritēja kā viena diena. Šoreiz bija necerēti labi izkārtota mūsu pašdarbnieku sadzīve. Ideāla dzīvošana 91.vidusskolā. Katru vakaru pēc mēģinājumiem mums bija pieejams peldbaseins, karstais ūdens, kas preiliešiem sen bija aizmirsts. Pat pēdējā vakarā gājām mazgāties, lai tīri atgrieztos mājās. Labi strādāja mūsu sabiedriskās ēdināšanas brigāde.

Mums bija pašiem sava mūzika (J.Ziediņš un R.Kairāns) un līdz ar to katru vakaru rīkojām balles. Protams, bija viens otrs pārpratum, par tiem mēs atvainojamies mūsu pašdarbniekiem.

Emocionāli pats iespaidīgākais bija gājieni. Mūsu rajonu ievadīja Māte Latgale (Vija Petrova) no plavas nākdama ar grābekli pār plecu, ziedu pušķi un azaidu rokās, bet līdz divi — bērni. Aiz viņas — «Ceiruļeiti» ar zilajām rudzupuķēm. Dziedādami un spēlējami, pat dejas soli gāja mūsu kolektīvi.

Uzskatām, ka tas bija veiksmīgākais gājieni mūsu dzīvē. Jo liela bija publikas atsaucība. Personīgi sveicinājāmie ar Imantu Ziedoni, Dinu Kupli, Oļģertu Dunkeru, kurš sauca: «Preiļi, lai dzīvo!»

Un tādu atsaucību baudījām visa gājiena laikā. Tas bija pats interesantākais.

Lai arī Preiļos no seši simti biļetēm bija izpārdotas tikai puse, koncerti bija ļoti apmeklēti. Publiska atsaucīgi uzņēma Latgales programmu. Kori, neskatoties uz tikai diviem mēģinājumiem, bija ļoti sadziedājušies. Arī repertuārs bija agrāk nedzirdēts, skanēja ārzemju latviešu dziesmas. Dejojājiem pašiem patika pēdējais koncerts — lietus laikā — visatraisītākais.

Republikas Dziesmu svētkos no mūsu rajona piedalījās visi kolektīvi, kas bija izvirzīti un gribēja līdzdarboties, izņemot Līvānu pūtēju orķestri. Savi iespaidi par visu notikušo ir gan folkloras ansambļiem, gan tautas daiļamata meistariem, bez kuriem nebija iedomājami šie svētki.

Aizvadīto svētku gaisotni rajona iedzīvotāji varēs daudz maz izjust 11.jūlijā, kad Preiļu estrādē notiks Dziesmu svētku atskaņu koncerts. Gaidām ciemos mums jau pazīstamo Tautas kori «Rīga» un igauņu dejotājus.

Rajona dziesmu svētku štāba
pārstāvju pirmos iespaidus
uzklausiņa
Voldemārs Romanovskis

Ārstē arī sabiedrības uzmanība

Īsi pirms Jāņiem, 22. jūnijā izbraucienā uz Rīgu piedalījās grupa Latvijas Diabēta asociācijas Preiļu nodaļas dalībnieku kopā ar rajona galveno terapeiti M.Veitu. Arhitektu savienības namā viņi kopā ar citu rajonu pārstāvjiem pārsprieda savas problēmas, noskatījās video un fotomateriālus par šo slimību un profilaksi, piedalījās klasiskās mūzikas koncertā, apmeklēja izstādes. Dienu noslēdza ar saviesīgu vakaru. Dalībnieki ieguva daudz jaunu lietišķo kontaktu.

Diabēta slimnieku asociācijas rajona nodaļā ir 480 biedri, viņu vidū pieci jaunieši un bērni. Noda-

ļai pamati likti šopavasār — 4. aprīlī, par tās prezidentu ievēlēts riebiņietis Bronislavs Adamovičs, sekretāri — Lūcija Uzulīņa. Darbības programmās ir daudz interesantu pasākumu, kas vērsti uz to, lai veiksmīgāk varētu turēties pret šo nepatīkamo slimību, lai veicinātu sakarus ar līdzīgām organizācijām ārvalstīs un vispār, lai pievērstu sev sabiedrības uzmanību, jo arī tam ir ārstnieciska faktora efekts.

Pastāvēšanas laikā asociācijas nodaļa jau tikusi pie savas specifiskas bibliotēkas un citām mantām.

A.Mežmalis

Esiet uzmanīgi!

Jūlijā ģeomagnētisko vētru ietekmē nelabvēlīgās dienas būs

8. datumā no plkst 17 līdz 19,
12. datumā no plkst. 18 līdz 20,

14. datumā no plkst. 12 līdz 14,
15. datumā no plkst. 13 līdz 15,
23. datumā no plkst. 17 līdz 19
un 26. datumā no plkst. 10 līdz 12.

Latgales
apdrošināšanas
akciju sabiedrība
«EZERZEME»

JŪS APDROŠINĀS

PREIĻOS, Raiņa bulvārī 19, 11. istabā,
tel. 22343, 22391;

LĪVĀNOS AKB Tranzīta bankas nodalā,
Dzelzceļa ielā 1 pirmdienās un otrdienās no
plkst. 9.00 līdz 13.00,
tel. 44192.

Televīzijas programma

Piektdien, 9. jūlijs

LATVIJAS TV I
19.00 Ziņas. 19.10 Arēna. 19.35 No TV videofondiem. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.00 Sports. 21.05 Reklāma. 21.15 Multiplikācijas filma. 21.30 «Mikrofona» TV vakars. 23.20 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV
4.55 Raidījumu programma. 5.00 Ziņas. 5.20 Rīta vingrošana. 5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Mākslas filma «Kukuripi». 9.30 Deju ansambļa «Kazaki Rossiji» koncerts. 10.00 Ceļotāju klubs. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Amerika un M.Taratuta. 11.45 TV seriāls «Dzīves sūkumi» 1. un 2. sēr. 12.45 Mākslas filma «Māte», 2.filmā 2.sēr. 13.50 Multiplikācijas filma «Sagaidiet vecmāmiņu!» 14.00 Ziņas. 14.20 Raidījumu programma «Uzpņēmējs». 14.25 Bridžs. 14.50 Biznesa mācība. 15.05 Bitīte Maija. 15.30 Starptautu TV kanāls Ostankina piedāvā... «Debespuses». 15.55 Pa

pasaku pēdām. 16.55 Krievijas meistaršakstes futbolā. Vladikaukāzas «Spartaks» — Maskavas «Spartaks». Pārtraukumā — 17.45 Ziņas.

LATVIJAS TV II
18.30 BBC World Service. 19.00 Reģionālās TV piedāvā... 19.25 Sacensības pludmales volejbolā. Pārtraide no Bulduriem. 20.25 Sludinājumi. 20.30 Panorāma. 21.00 Pasauls mode. 21.25 Aicinājums uz deju. 21.40 Reklāma. 21.45 Ziņas. 22.00 «Kaimiņi», 31. un 32. sēr.

OSTANKINAS TV
18.50 Kāds būs laiks? 18.55 Amerika un M.Taratuta. 19.20 Cilvēks un likums. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 19.55 Reklāma. 22.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 Brīnumu lauks. 21.35 Nedēļas cilvēks. 21.50 Detektīvu klubā. Anglijas daudzseriju mākslas filmas 2.sēr. 22.45 Maskavas kinofestivāla dienasgrāmata. 23.00 Ziņas. 23.20 Raidījumu programma. 23.25 «Skatiens» un citas programmas piedāvā...

Sestdiena, 10. jūlijs

LATVIJAS TV I
9.00 Kārumnieks. 9.15 Brīvbiļete uz teātri. 11.15 Bordenatona. 73. un 74. sēr. 18.00 Ziņas. 18.05 Opera un balets — pie mums un pasaulē. 18.45 Latvijas dok. filma «Dzintara ceļš». 19.30 Ziemeļi tautu melodijas. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.25 Reklāma. 21.00 Sports. 21.05 Reklāma. 21.15 Dziesma manai paaudzei. 21.30 TV teātra 1992./93. gada sezonas iestudējumi. 22.30 Roka klasika - 1.

LATVIJAS TV II
17.50 Latloto 28. izloze. 17.55 Kegī 4. starptautiskais velobrauciens. 18.25 Mākslas filma «Slepavība vikāra namā», 1.sēr. 19.15 Kristīgā pasaule. 19.30 Ziņas. 19.40 Reģionālās TV piedāvā... 20.15 Latvijas TV dok. filma «Krauklis». 20.25 Sludinājumi. 20.30 Panorāma. 21.00 Mākslas filma «Slepavība vikāra namā», 2.sēr. 21.55 Reklāma. 22.00 «Viltnieki», 19.sēr. 22.25 Cilvēks zveru pasaulē.

OSTANKINAS TV
6.00 Ziņas. 6.20 Raidījumu programma. 6.25 Rīta vingrošana. 6.45 Lietiška cilvēka sestdienas rīts. 7.30 Sports un izredzes. 8.00 Kāds būs

laiks? 8.05 Maratons - 15.00 piedāvā... «Dzungļu aicinājums». 8.30 Palidzi sev pats. 9.00 Autogrāfs sestdienā. Aktrise L.Kasatkina. 9.30 Aviokosmiskais salons. 9.45 Mūzikas kiosks. 1.25 Varas pārstāvji. 10.40 Koncerts. Piedalās O.Gazmanova grupa «Karmen» u.c. 11.55 Mākslas filma «Mīlestība visam mūžam». 13.35 Multiplikācijas filma «Princis un nāriņa», 14.sēr. 14.00 Ziņas. 14.20 Raidījumu programma. 14.25 «Princis un nāriņa», 15.sēr. 14.50 Privātpašnieka ābece. 15.00 Sanktpēterburgas TV filma «Mēs esam pazīstami». 15.40 Nauda un politika. 16.10 Maskavas starptautiskā kinofestivāla dienasgrāmata. 16.25 Radio «Nadežda» pulcē draugus. 17.25 Sporta programma «Ultra - si». 18.05 Spēlējiet, harmonikas! 18.50 Mākslas filma «Hjūstonas brunieki», 2.filmā. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 19.55 Reklāma. 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 Mākslas filma «Gaišzilais un pelēkais». 21.30 Studija «Rezonanse» piedāvā... 21.50 Kas? Kur? Kad? 22.40 Maskavas bigbenda koncerts. Pārtraukumā 23.00 Ziņas. 23.30 Mākslas filma «Dekalogs - II».

Svētdiena, 11. jūlijs

LATVIJAS TV I
9.00 Skan Velēnas ērģeles. 9.20 Deju svētku impresijas jeb Latvietis, kurš dejo, 1.raidījums. 10.40 Deju svētku impresijas jeb Latvietis, kurš dejo, 2.raidījums. 18.00 Ziņas. 18.05 Satikšanās mūzikā. 18.45 Ex libris. 19.00 Lieliskā vecmāmiņa. «Skabargas» pielikums. 20.00 Miedzpiņš nāk... 20.15 Mūsu kinonedēļa. 20.25 Reklāma. 20.30 Panorāma. 21.10 Sports. 21.15 Reklāma. 21.25 No TV videofondiem. 22.00 Mīs Latvija — 93. 23.15 Diva.

LATVIJAS TV II
16.05 Vienkārši Marija. 18.30 Zemes meita, Zemes dēls '93. 19.25 Sludinājumi. 19.30 Ziņas. 19.40 Piecas minūtes par savu naudu. 19.45 Ukrainu tautas mūzikas koncerts. 20.30 Panorāma. 21.10 Estīcu. 21.50 Armēņu tautas mūzika. 22.05 «Viltnieki», 20.sēr.

OSTANKINAS TV
6.00 Ziņas. 6.15 Raidījumu programma. 6.20 Rīta vingrošana. 6.30 Autošovs. 6.45 Tehnodroms. 7.00 Gara spēks. 8.00 Centrs. 8.30 Multiplikācijas filma «Pēdējais dino-

zaurs Denvers». 9.00 Kamēr visi mājās. 9.30 Sportloto izloze. 9.45 Rīta zvaigzne. 10.35 Solo. 11.00 Militārā rēvija. 11.30 Zem pi zīmes. 12.20 Izvēlas jaunā paaudze. Detektīvu zeme. «KTV - 1 un kanāls «France International» piedāvā... 13.00 Multiplikācijas filma «Pifs un Herkules». 13.10 Dok. filma «Kusto komandas zemūdens odiseja». 14.00 Ziņas. 14.15 Raidījumu programma. 14.20 Dia-logs tiešajā pārraidē. 15.00 Ceļotāju klubs. 15.50 Amatniecība. 16.00 Multiplikācijas filmu programma. «Kaspers un viņa draugi», «Istie spoku mednieki». 16.50 Starptautiskā programma «Panorāma». 17.30 TV locis. 17.45 Ziņas. 18.00 Ostankinas studijā G.Višņevska. 19.00 Kāds būs laiks? 19.05 Mākslas filma «Granšanu ģimenes noslēpumi», 1. un 2. sēr. 20.55 Reklāma. 21.00 Nedēļas notikumu apskats. 21.45 Sportiska nedēļasnogale. 22.00 Maskavas starptautiskā kinofestivāla dienasgrāmata. 22.15 Starptautiskais mūzikas festivāls «Sanktpēterburgas baltās nakts». Koncerts. Pārtraukumā 23.00 Ziņas. 0.05 Lielā pastaiga.

Zemes lietošanas noteikumi jāievēro visiem!

Preiļos, tāpat kā visās Latvijas pilsētās, turpinās zemes reforma un strādā pilsētas zemes komisija. Protams, šis darbs ir grūts, jo likumā noteiktā kārtībā jāatgriež zeme bijušajiem zemes īpašniekiem un viņu mantiniekiem. Tas izdarāms ir grūti arī tāpēc, ka likumdevēji pagaidām nav izstrādājuši un piemērojuši visus vajadzīgos likumdošanas aktus. Tāpēc Preiļu pilsētas zemes komisija nodarbojas ar pašreizējo zemes lietotāju pieprasījumu izskatīšanu.

Uz zemes komisiju tika aicināti tie preiļieši, kuri pilsētā ir uzbūvējuši dzīvojamos namus un kuriem lietošanā bija piešķirta zeme. Diemžēl zemes lietotāji nekatrreiz ievēro pastāvošo likumdošanu. Tāpēc Preiļu pilsētas padomes sesijā pieņēma lēmumu, kas paredz soda sankcijas gadījumos, kad iedzīvotāji neievēro zemes lietošanas noteikumus:

- ja esošās apbūves īpašnieks, organizācijas, uzņēmumi, kam pieder ēkas, nav iesnieguši zemes pieprasījumu, jo saskaņā ar zemes reformas likumu visa nepieprasītā zeme pāriet pašvaldību rīcībā, bet pieprasījumus vajadzēja iesniegt līdz 1992. gada 20. jūnijam;
- ja individuālo dzīvojamo māju īpašnieki, pieprasot zemi, ir uzrādījuši mazākas platības, nekā patiesībā izmanto;
- ja individuālajiem zemes lietotājiem nav ordera uz zemi vai tajā ir uzrādītas mazākas platības, nekā izmanto;
- ja individuālo mazdārziņu lietotāji nepilda orderi paredzētos noteikumus, t.i., pie dārza nav uzlikta plāksnīte ar ordera numuru. Turpmāk šādi piemājas dārziņi tiks uzskatīti par nelikumīgi aizņemtiem.

Nedienas ir ar tiem pilsoņiem,

kuri pilsētas zemi izmanto ganībām. Turpmāk tie pilsoņi, kuri neievēro apstiprinātos noteikumus un nav nomaksājuši par ganībām noteikto nodokli, tiks administratīvi sodīti.

Tas attiecas arī uz tiem, kuri no devu nomaksājuši par vienu liellopu, bet patiesībā gana vairākus.

Brīdinām zemes lietotājus, ka jebkurā gadījumā, kad tiks pārkāpta likumdošana, turpmāk tiks sastādīti administratīvie protokoli un noteiktas soda naudas, jo patvaļa, kura zemes lietās valdīja līdz šim, vairs neturpināsies. Šobrīd jau ir sastādīti divi administratīvie protokoli, ko turpmāk izskatīs administratīvā komisija.

Vienlaikus informējam pilsētniekus, ka nākamgad būs problēmas ar ganību un mazdārziņu ierādīšanu. Lielākā daļa zemes platību tiks atdota īpašniekiem un viņu mantiniekiem. Iespējams, ka pilsētniekiem nevarēs ierādīt ganības vispār. Būs jāsamazina mazdārziņi.

Nobeigumā gribu aicināt preiļiešus būt godprātīgiem un ievērot zemes lietošanas noteikumus un zemes komisijas prasības. Līdzšinējā pieredze liecina, ka pilsētnieki rīkojas patvaļīgi, neievēro likumus. Ja līdz šim par pilsētas zemi nebija kontroles, tad šobrīd visas zemes platības tiek uzskaitītas.

Lai nenāktos maksāt soda naudas, kuras pašreiz ir samērā bargas, jāievēro likumdošana, zemes komisijas un zemes ierīkotāja prasības, laikus jāmaksā nodoklis par zemi. Tiem, kas šos noteikumus neievēros, zeme lietošanā turpmāk netiks iedalīta.

V.Volonts,
Preiļu pilsētas zemes ierīkotājs

Viļānu tirgus dienas

Katra mēneša otrajā svētdienā Viļānos, pilsētas stadionā, Latvijas Zemnieku savienības Rēzeknes rajona organizācija rīko tirgus dienas. Kā liecina iepriekšējo mēnešu pieredze, tāda tirgošanās arī mazā provinces pilsētīnā šodien cilvēkiem ir vajadzīga.

Atsaucība ir liela, jo ne jau katram ir laiks un informācija, lai varētu orientēties dažādu komercstruktūru piedāvātajās precēs un to cenās, bet tirgū ir viss redzams.

Atšķirībā no citiem lielāko pilsētu tirgiem, mums, organizētājiem, gribētos, lai tas vairāk kalpotu tieši lauku ļaudīm, lai tur varētu nopirkt tieši to, kas vajadzīgs lauku sētai, gan ražoša-

nai un sadzīvei, gan mugurā ģērbšanai. Diemžēl arī šeit vairāk dominēja no Viļņas tirgus ievestās «poļu» preces. Kaut gan bija arī praktiskas mantas. Tā Rēzeknes rajona valsts apgādes bāzes pārdevēji piedāvāja piena separatorus, lētus spaiņus, zirgu iejūgus, pakavus, bet Ludzas SIA «Detaļa» bija atvedusi plaujmašīnu, lopbarības smalcinātājus, divas piekabes, dažāda tilpuma degvielas tvertnes, plīti, urbjmašīnas. Solījās būt klāt arī šajā reizē.

Tāpēc aicinām organizācijas, firmas, individuālos ražotājus un zemniekus atbraukt reklamēt un pārdot savu preci 11.jūlijā Viļānu tirgū.

Juris Tučs

11. jūlijā Preiļu
estrādē plkst.
15.00 notiks

DZIESMU
SVĒTKU
ATSKAŅU
KONCERTS.

Ieejas biļetes cena
pieaugušajiem
0,30 Ls, skolēniem
0,15 Ls.

Pārdod

T - 40AM ar piekabi vai MAINA
pret automašīnu. Tel 22060;

***

magnetolu «Tompsonik» ar re-
versu par 50 Ls. Tel. 23282;

***

plakano šiferi 3 x 1,5 m, rubero-
īdu un sešviņņu šiferi. Zvanīt
23643 vakaros;

***

skuju baļķus 10 kubikmetru.
Tār. 22598.

Maina

Livānu māju ar saimniecības
iekām Vārkavā - I pret dzīvojamo
platību Preiļos, Livānos vai jaunū
VAZ. Tel. 21354.

«Nelss» Ltd. pērk

— apzāģētus skujkoku dēļus un brusas plašā sortimentā, cena 100-140 DM par kubikmetru,
— neapzāģētus egles un priedes dēļus, 22, 36, 47, 75, 100 mm biežus, cena 55-75 DM par kubikmetru (komplektā ar iepriekšminēto materiālu),
— taras zāģmateriālus no skuju un lapu kokiem, cena 90-130 DM par kubikmetru.

Tulītēja apmaksā. Reģionālās pārstāvniecības adrese: Madonā, Saieta
laukums 2, telefons 21662, 21019 no 9 līdz 16, fax 21132.

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PIZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas
ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiesti Daugavpils tipogrāfijā Daugavpilī, Valkas
ielā 1. Ofsetiespiedums. I iespiedloksne.
Metiens 4785 eksemplāri. Pas. № 935

Rēzeknes
Skolotāju
institūts

uzņem studentus
1993./94. m. g.
latviešu un krievu
plūsmā sākumskolas
skolotāja specialitātē
ar papildspecialitātēm:

- vācu valodas,
- angļu valodas,
- mūzikas,
- tautas deju,
- latviešu valodas krievu skolās,
- mājturības,
- vēstures, novada vēstures un kultūras skolotājs pamatskolā.

Iesniedzami
sekojoši dokumenti:
iesniegums,
atestāts par vidējo izglītību,
medicīniskā izziņa,
5 fotokartītas (3 x 4).
Dokumentus pieņem līdz
1993. gada 9. augustam
katru dienu no plkst. 9.00
līdz 17.00 izņemot sestdienas
un svētdienas.

Iestātiesāmeni no 10. līdz
20. augustam.

Jākārto sekojoši
iestātiesāmeni:
dzimtā valoda (diktāts),
matemātika (rakstos),
runas pārbaude un pārru-
nas vācu valodā,
angļu valodā, mūzikā, de-
jās (ja izvēlas attiecīgās pa-
pildspecialitātes).

Institūta adrese: LV-4600,
Rēzekne, Atbrīvošanas
aleja 115.

Telefoni uzziņām:
Rēzekne 22679, 22681.

Administrācija

Ražošanas
komercfirma «ŽKS»

Livānos IEPĒRK
mīksto lapu koku
zāģbaļķus. Diametrs virs
18 cm, garums 4 un 6
m. Cena pēc vienošanās.
LĒTI REALIZĒ
zāģmateriālus,
VEIC ZĀĢĒŠANAS
PAKALPOJUMUS.
Kontakttelefoni 43330,
44836, 43336

Kouzņēmums
«LINDA»

Livānu kantorī IEPĒRK
bērza finierklučus.
Diametrs virs 20 cm,
garums 1,65 m, 2,70 m.
Cena 15 \$ kubikmetrā.
Kontakttelefoni
43336, 43330.

PĒRK zāģbaļķus. Diametrā
no 16 līdz 25 cm.
Zvanīt 44927.

PĀRDOD jaunus MTZ -
82. Cenas mērenas. Zvanīt
15259 no 9 līdz 10 Valdīm.